

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.



Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol let. 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VII.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, dne 28. oktobra 1924.

Telefon št. 552.

STEV. 128.

J. Podbregar:

Lokalne železnice in železniške tarife.

Med predvojnimi državami je bila prejšnja Ogrska, ki je najbolj favorizirala sistem lokalnih (vicinalnih) železnic. Bilo je to razumljivo, ker je bila Ogrska v prvi vrsti agrarna država, ki je rabila železniških zvez od svojih glavnih prog do stranskih krajev, kjer bi se ne splačalo sicer graditi železnic, pač pa so različni trgovci z žitom gradili razne lokalne železnice, da so laglje spravili svoje žitne pridelke na svetovni trg. Država je seveda ta stremeljenja podpirala in rade volje podeljevala koncesije za gradnjo lokalnih (vicinalnih) železnic. Največ teh lokalnih železnic je bilo v Bački, Baranji in Banatu, od katerih teritorijev je velik del pripadel po preobratu Jugoslaviji. Isto je bilo tudi v Hrvatski-Slavoniji, posebno v Sremu, kjer je bilo tudi veliko število lokalnih železnic.

Tarifarno so bile tedaj te lokalne železnice popolnoma ločene od omrežja glavnih prog in je imela vsaka lokalna železnica svojo lastno tarifo, tako glede tarifnega barema, kakor tudi glede klasifikacije robe.

Da je ta sistem transporte podraževal, je jasno, vendar so bili transporti vsled splošno nizkih tarif še vedno mogoči in je bila njih rentabilneta zasigurana.

Po preobratu pa se je cela slika bistveno spremenila, ker je krenila naša tarifna politika na šablonska pota, brez ozira na zahteve in težnje trgovine in industrije. Klasifikacija robe in tarifni barem se je vpregel v fiskalno eksploatacijsko tarifno politiko, in tarife so se morale prilagoditi tej šablonski Prokrustesovi postelji, pri tem se je pa popolnoma pozabilo, da imajo železniške tarife še drugo nalogo, kakor samo donašati erarju dohodke.

Pozabilo se je pri nas popolnoma, da imajo železniške tarife tudi nalogo, podpirati domačo trgovino in industrijo in jo vsposobljati za konkuriranje z drugimi interesnimi sferami, zlasti z inozemstvom.

Tako so imele zlasti postaje v Bački, Baranji in Banatu posebne znižane tarifne stavke za žito, moko in sploh za vse mlevske izdelke. Tako je imela n. pr. postaja Kranj z ozirom na tamošnjo mlinsko industrijo od večjih postaj na Ogrskem znižane tarifne postavke za žito itd. To je bila pametna tarifna politika, ki je povzročila, da se je po teh lokalnih železnicah veliko blaga prevažalo, kar je bilo tako trgovini, kakor tudi železniški upravi v korist.

Vsled tega je bilo tudi popolnoma upravičeno, da so imele te lokalne železnice svoje lastne tarife, odnosno tarifne bareme, ker so morale pri drugih transportih to doprinesiti, kar so pri pogodnostnih tarifah zgubile.

Danes pa zgleda stvar popolnoma drugače.

Danes pa nimajo lokalne železnice nikakih olajšav več, ker se je tarifa glavnih prog mehanično prenesla tudi na lokalne proge. Pri tem pa se je tudi mehanično prevzelo lomljenje tarife, kar pa danes ni več upravičeno.

Da se je to lomljenje res čisto mehanično prevzelo, dokazuje dejstvo, da se tarifa v prometu med progama Celje—Velenje in Velenje—Dravograd-Meža ne lomi, ampak se računa ena tarifna postavka za kilometersko razdaljo po skupnem kilometerskem razdalju, kakor se je to tudi že v bivši Avstriji vršilo, dasi sta to dve lokalni progi, in sicer Celje—Velenje lokalna železnica za račun države in prog

Velenje—Dravograd-Meža lokalna železnica za račun posestnika. Isto je tudi v prometu med glavnimi progami in dolenskim železnicami, katere slednje so tudi lokalne železnice, katere so se prvotno tudi v prometu z glavnimi progami lomljeno računale. Vsled prevzema istih v posest države se je to lomljeno računanje opustilo in se je kilometerska razdalja od in do prehodne postaje skupaj seštelala in se je na podlagi te skupne razdalje računala vozarska postavka.

Ker je sedaj pri naših železnicah, kakor večinoma skoro pri vseh tujih inozemskih železnicah v veljavi takozvana »stopninska tarifa s padajočimi stopnjami« (Staffeltarif mit fallenden Staffeln) je seveda velika razlika, ako se računa tarifa lomljeno, ali pa za skupno kilometersko razdaljo v eni številki.

Naj navedem za to par slučajev.

Vzemimo tarifno postavko razreda B od postaje Tržič do postaje Bukovica (na Hrvatskem med Slatino in Osjemkom). Računati se mora: Tržič—Kranj (lok. žel.) 18 km = B 3.20; Kranj—Ljubljana (drž. žel.) 30 km = B 3.60; Ljubljana—Zagreb (juž. žel.) 140 km = B 10.00; Zagreb—Križevci (drž. žel.) 69 km = B 6.00; Križevci—Virovitica (lok. žel.) 91 km = B 7.80; Virovitica—Slatina (juž. lok. žel.) 29 km = B 3.60; Slatina—Bukovica (lok. žel.) 8 km = B 2.60; skupaj 385 km B 36.80. Ako vzamemo razred B za skupno razdaljo 385 km, dobimo tarifno postavko 20.80, torej za 16.00 cenejšo kakor pri lomljenem računanju, to je celih 77% dražji.

Vzemimo kot drugi slučaj tarifno postavko razreda B od postaje Žalec do postaje Golubovac. Računa se: Žalec—Celje (drž. žel.) 9 km = B 2.60; Celje—Čakovec (juž. žel.) 110 km = B 8.60; Čakovec—Varaždin (lok. žel.) 11 km = B 3.20; Varaždin—Golubovac (lok. žel.) 34 km = B 4.40; skupaj 164 km = B 18.80, razred B za 164 km pa je 11.40, torej za 7.40 ali za 65% ceneje, kakor pri lomljenem računanju.

Vzemimo kot tretji slučaj še tarifno postavko razreda B od postaje Velenje do postaje Tržič. Računa se: Velenje—Celje (drž. žel.) 38 km = B 4.40; Celje—Ljubljana (juž. žel.) 89 km = B 7.20; Ljubljana—Kranj (drž. žel.) 30 km = B 3.60; Kranj—Tržič (lok. žel.) 18 km = B 3.20; skupaj 175 km = B 18.40. Razred B je za 175 km 11.90, to je za 6.50, ali za 55% ceneje, kakor lomljeno računanje.

Vidimo torej, da stane v prvem slučaju n. pr. en vagon lesa od Tržiča do Bukovice Din 3680.00 namesto pri nelomljenem računanju Din 2080.00, torej za Din 1600.00 več. To je že precej lepa vsota, s katero mora trgovec računati in katera mu konkuriranje precej otežkoči, da, v velikih slučajih celo onemogoči.

Te neumestne tarifne razmere pa imajo še drugo slabo stran, katero občutijo najširši sloji.

Vsak trgovec kalkulira v prodajne cene svojih artiklov tudi prevozne stroške, katere mora seveda indirektno nositi konzument. To se posebno pozna pri življenjskih potrebščinah, kakor n. pr. pri žitu, moki, sladkorju itd. Ker mora trgovec plačati za te artikle visoke prevozne stroške, je naravno, da prodaja iste dražje, kakor bi jih pri cenejšem prevozu. In tako država sama s svojo neumestno tarifno politiko povzroča draginjo, kar ravno najrevnejši sloji najbolj neprijetno občutijo. (Dalje.)

Vzpostavitev svetovnega gospodarstva.

Kakor je šla Nemčija gospodarsko in finančno navzdol ter potegnila za seboj vse srednjeevropsko gospodarstvo v stagnacijo, tako upa sedaj vsa Evropa zboljšanje položaja od dviga nemškega gospodarskega življenja. Ker je pa lažje podirati kakor sestavljati, zato ne smemo takoj čudežev pričakovati. Primerjaj naše opombe v pregledih o kovinskem trgu. Čas gospodarskih čudežev je prešel. Sedaj upamo, da se bo položaj sčasoma zboljšal. Eden največjih vzrokov današnje situacije je nezaupanje vsega sveta v finančne in gospodarske razmere; to bo izginilo, prišlo bo zaupanje in z njim začetek. Bremena, ki jih je londonska konferenca Nemčiji naložila, so res velika: šestodstotna amortizacija od enajst milijard železniških obligacij skozi 36 let, torej vsako leto 250 do 290 milijonov zlatih mark prometnega davka; vrhu tega pet milijard industrijskih obligacij s šestodstotno amortizacijo za šest let. Zraven pridejo še proračunske vsote za obnovo. Nemčija bo obtežena prvo leto s približno eno milijardo zlatih mark, drugo leto z 1220 milijoni, tretje z 1200, četrto s 1750, potem pa vsako leto s povprečno 1500 milijoni. Zlasti obteženje z industrijskimi obligacijami pomeni največjo plačilno obremenitev dosedaj. Na drugi strani si je pa opomogla vsaj gospodarska enotnost Nemčije, država je postala samostojna in drugim enaka. Izpraznitev zasedenega ozemlja pomeni veliko denarno prihranitev, ker je izdala Nemčija za različne komisije, posadke itd. do konca 1923 vsako leto več kot pet milijard zlatih mark.

Nemška vlada je prevzela s tem dogovorom nasproti državi in narodu veliko odgovornost; a odgovornost napram vsemu svetu bi bila razmeroma še večja in bi se težko dala opravičiti, če bi bila Nemčija ugodno priliko za ozdravljenje zamudila. Francija je postala že bolj prijenljiva. Najbolj razveseljivo in že dolgo časa pričakovano dejstvo je pa vmešavanje Zedinjenih držav v gospodarsko obnovo Evrope. Kakor je Amerika odložila svetovno vojsko, tako se more tudi obnova izvršiti le z njeno pomočjo. Kakor pa Amerika ob vstopu v svetovno vojsko ni bila samo sentimentalna, tako tudi sedaj ni, ko je prevzela vodstvo bodoče usode Evrope; pred očmi so ji lastne materialne koristi. Ima tudi prav, drugi bi prav tako delali. Če je postal London izhodišče novega evropskega razvoja, je to zasluga Amerike; in ravno tako, da se je francosko javno mnenje preobrnilo.

Prva postaja novega razvoja bo polagana ureditev nemških finančnih in gospodarskih razmer. Nato pride na vrsto rešitev ruskega vprašanja; naznanjevalka je rusko-angleška pogodba. Tudi to je zasluga Amerike in obenem še točka, kjer mora priti Amerika skupaj z Anglijo, Nemčijo in celo z Japonsko. Veliko rusko gospodarsko ozemlje je poklicano, da ugodno vpliva na razvoj položaja v Evropi. Ker je Rusija gospodarsko popolnoma na tleh, se bo seveda tudi ta proces zelo počasi vršil. Sčasoma bo pa Rusija zopet oni veliki poljedelski producent in industrijski odjemalec, kakor je bila pred vojsko.

Kako se piše v Ameriki o finančnem gospodarstvu Jugoslavije.

(Konec.)

Če hočemo pojasniti vlogo, katero igrata jugoslovanske banke v industrijski delavnosti dežele, moramo poseči nazaj do leta 1918. Industrijska podjetja v onih deželah avstro-ogrskih monarhije, ki so postale jugoslovansko ozemlje, so bila večinoma podružnice velikih podjetij, ki so se specializirala v tej ali oni stroki ter so bila v celoti le členi obsežnega industrijskega sistema, ki je obsegal celo monarhijo. Številna ta podjetja so bila oropana virov dobave ter trgov razpečevanja, dočim so morala druga podjetja mnogo investirati, da izpremenijo vojničasno produkcijo v produkcijo mirnega časa. Spričo takih okoliščin je bilo naravnost prenetljivo, da je bila pod vodstvom par podjetnih bank večina teh podjetij nacionalizirana ter usposobljena nastopiti v vlogi neodvisnih industrijskih podjetij.

Da se dobi sredstva za reorganizacijo in povečanje naprav, je bilo izdanih dosti delnic, a radi omejene nakupne sile efektivnih trgov in tudi radi izvajanja kontrole je ostal velik del teh delnic v rokah bank. Na ta način so banke priskrbele ne samo obrtni kapital v obliki kreditov, temveč tudi večji del fiksnega kapitala, ker so izpodvezale svoje vire z dolgoročnimi sindikatskimi dogovori za absorbiranje takih izdaj delnic. — Za trgovske banke, ki so imele na tisoče hranilnih vlog ter so poslovale kot zakladnice hranilnic in posojilnih zadrug, je podvezanje njih virov vsebovalo nevarnost prevelike ekspanzije, ki mora postati očitna z vsako izpremembo v zalogi denarja ter v produkcijskih pogojih. V številnih slučajih pa se te strogosti ni izvajalo

in krediti, namenjeni samo likvidacijskim svrhám, so postali trajne investicije, kar je pozneje povzročilo pomanjkanje plačilnih sredstev.

Gromadenje denarja, ki je bilo znano prej le v poljedelskih okrajih, je postalo splošen običaj tudi med trgovci in ker je Narodna banka stalno odklanjala izdajanje nepokritih bankovcev, je bila naravna posledica pomanjkanje plačilnih sredstev. Banke so prekinile dajanje novih posojil, kar je učinkovalo kot udarec za legitimno trgovino, ki je potrebovala kratkoročnih kreditov.

Med tem časom so banke morale zadostiti povečanim zahtevam svojih vlagateljev, ki so gojili dvome glede končne likvidacije svojih vlog. Tudi je bilo dejstvo, da se je mogel nalagati denar v trgovini pod boljimi pogoji, vzrok, da so mnogi dvignili vloge iz bank, da jih posodijo trgovskim podjetjem. Obresti so poskočile skokoma in na višku krize so znašale v Ljubljani od 25 do 30% in v Zagrebu in Beogradu 40 do 50%.

Trgovina, ki je plačevala take pretirane obresti za svoj delavni kapital, je vsled tega seveda opešala ter je obtičala v veliki stagnaciji.

Sedanja kriza je prepričala banke, da je podvezanje njih virov v industrijskih delnicah z omejeno tržno možnostjo povzročilo padanje dohodkov na sorazmerno majhno nižino obenem s tendenco, da se dohodki še bolj zmanjšajo, dočim bi denarne cene rasle, kajti dividende se skrečijo spričo višjih obresti. To bi bilo mogoče osvetliti v par slučajih, ko so banke, ki so imele več milijonov vrednosti delnic, nosečih povprečno po 8%, plačevale za dolgoročne vloge

do 15%. Banke stoje sedaj pred problemom, katerega ni mogoče individualno rešiti radi svoje kompliciranosti in splošnega značaja. Završiti bi se morala temeljna izprememba v finančni administraciji večine industrijskih korporacij, da se spravi finančni del v tesnejši stik z izdelovalnim in tržnim delom produkcije. Navada, da se je izvolilo par bankirjev v uprave korporacij, ni dovela do potrebnega sodelovanja. Po mojem mnenju bi obstojala praktična rešitev v organizaciji takozvanih Holding Companies za sorodne skupine industrij, kajti to bi oprostilo banke naloge, ki je postala preveč obširna, da bi se uspešno pečali z njo industrijski oddelki bank. Potom uravnave, slične angleškemu sistemu industrijskih trustov, bi bilo mogoče privabiti drugi domači in inozemski kapital, če bi se moglo pravice posameznih delničarjev boljše zavarovati kot pa so sedaj.

Pomanjkanje žiro-zavodov (Clearing Houses) je za desetkrat povečalo potrebo gotovega denarja, kajti banke niso sprejele plačil v obliki književnih prenosov.

Vlada obratuje poštne čekovne zavode in ti čekovni zavodi so najboljše sredstvo za prenos, plačevanje in vnovčenje denarja. Posebno poštni čekovni zavod v Ljubljani zasluži posebne omenitve radi točnosti svojega obratovanja in likvidnosti vlog. Skupni mesečni obrat teh zavodov v Beogradu, Zagrebu, Ljubljani in Sarajevu znaša približno dva in pol tisoča milijonov dinarjev.

Znamenja kažejo, da je šla kreditna kriza že preko točke, ko bi mogla ogroziti ekonomske temelje dežele. Poleg drugih izkušenj je kriza uničila številne spekulativnih in nezdružljivih elementov v ekonomskem življenju, ki so se pojavili v soparnem ozračju povojne inflacijske dobe.

Trgovci, ki so bili v vojnem času degradirani na vlogo razdelitev vladno kontroliranih živil in blaga, so pozdravili povratek proste trgovine. Seveda so zadeli na težkoče, ki so bile posledica neurejenih valut v centralni Evropi, a v splošnem so imeli dovolj uspeha ter so si ohranili svoj stari sloves. O visoki trgovski morali nam priča dejstvo, da je sprejela pred kratkim trgovska zbornica v Ljubljani peticojo nekega vodilnega trgovca v Sloveniji, da naj se uveljavi izpremembo v postavi glede konkurensov tako, da bo dolžnik obremenjen z večjo odgovornostjo in da bo upnik našel boljšo zaščito v sodiščih.

Vrnivši se k razpravi valut, lahko rečem, da je nakupna moč dinarja precej stalna. Deloma radi svoje stabilizirane vrednosti in tudi radi visokih denarnih cen padajo cene posestev v večjem obsegu. Oni, ki so se udeležili bega pred dinarjem ter za časa najvišjih cen kupili zemljišča in posestva, da rešijo svoja premoženja, prodajo sedaj svoja posestva ter spravljajo denar v produktiven tok.

Vlada je v preteklih par letih sklenila trgovske pogodbe z večino sosednih dežel v namenu, da poveča izvoz do takega obsega, da bo ostala bilanca v prilog Jugoslavije.

Pred kratkim je bila podpisana skrajna važna trgovska pogodba z Italijo, ki pa čaka odobrenja v oboje državnih parlamentih. Vlada in tudi trgovski in finančni krogi znajo ceniti vse nadkriljujočo važnost dobrih inozemskih odnosov in ohranitev narodnega kredita v inozemstvu. Vlada hoče prepričati inozemske kapitaliste, da je kapital, posojen vladi ali investiran v deželi, varen in da bo dežela zadostila svojim obveznostim neglede na politične izpremembe, ki se bodo mogoče završile. Zadnje notacije jugoslovanskega posojila v New Yorku se lahko navede kot dokaz ozačenega zaupanja v jugoslovanske zadeve.

Trgovske statistike z vedno naraščajočimi eksportnimi številkami nam razodevajo dejanski tolažljivo dejstvo, da so produktivne sile dežele šele ob pričetku svojega razvoja.

Med temeljnimi industrijami pre-sega proizvodnje premoga predvojne številke ter je znašala leta 1923. v

Sloveniji skoro 1,700.000 ton, kar pomenja približno 40% celokupnega proizvoda dežele. Lesna industrija je tipična izvozna industrija dežele ter se je razvila v skoro presenetljivi meri. Les izvažajo v vse industrijske dežele Evrope in v Egipt.

Obiskovalec, ki se po preteku par let vrne v Jugoslavijo, najde vsepovedne dokaze, da je država izza svojega postanka neizmerno napredovala. Mislim, da smem trditi, da se je v Sloveniji in na Hrvaškem v zadnjih petih letih dovršilo več novih zgradb kot pa v celnem predvojnem desetletju od 1903—1913. Kapital, na ta način investiran v tvornicah, skladiščih, trgovskih in privatnih poslopih, cenimo lahko na tisoče milijonov dinarjev. Za deželo, ki nima skoraj nikakega domačega investicijskega kapitala ter mlado bančno organizacijo, je to v resnici presenetljiv uspeh.

Če se spomnim vtisov, katere sem dobil na potovanjih po različnih delih države, ter informacij, katere sem zbral v pogovorih z ljudmi vseh slojev, sem prepričan, da je ta država na potu k popolnemu gospodarskemu okrevanju. Poteškoče, kakor sedanjost kreditno krizo ter trgovsko stagnacijo, so pretrpeli v vseh deželah ter so enostavno posledica nepripravljenosti ter nedozorele izkušnje v prilagoditvi k izpremenjenim razmeram.

Znali bomo boljše ceniti sedanje stanje dežele, če se spomnimo, da so bile pod bremenom povojne obnovitve dežele s popolno ekonomsko organizacijo, kot Nemčija, Avstrija in Madžarska finančno uničene ter so se morale podrediti nadzorništvu narod-upnikov, dočim si je znala Jugoslavija sama izposlovati svojo rešitev.

Iz davčne prakse.

(Važna rarsodba celjskega upravnega sodišča.)

(Nadaljevanje.)

Kar pa se tiče razlogov za izrek o neuspešnosti vploga v omenjenem zapisniku, katere si je glasom odgovora na tožbo osvojila kot lastne oblasti II. stopnje, mora sodišče pritrčiti naziranj stranke, da okoliščina, da glede železnice ni doprinesla v svrhu preizkušnje vpisov v blagajniško knjigo kontrolnih blokov, ne more vplivati na dokazilno moč blagajniške knjige same. Ne da se dvomiti sicer, da je verodostojnost vknjižb večja, čimbolj je podprta oziroma v zvezi z vknjižbami v drugih knjigah oziroma podatki knjižnih pripomočkov, vendar to ni v tem slučaju neobhodno potrebno, ker je predmet vploga pri ponujenem vplogu le knjiga sama oziroma njene vknjižbe in ne morda v prvi vrsti knjižni pripomočki in ker mora stranka dokaz prinesiti z lastnimi knjigami in ne z drugimi dokumenti. Vrh tega ne gre pri kontrolnih blokih za računski pripomoček, ki bi bil člen knjižnega sestava, po katerem vodi stranka knjige, ali ki bi bil vsaj splošno običajen v prometu, temveč je notorično, da so kontrolni bloki uvedeni samo v večjih trgovinah, istotako je pa tudi znano, da imajo ti bloki glavni namen kontrolirati uslužbenstvo, v katero svrhu so tudi uvedeni. Stranka tudi ni po nobenem zakonitem predpisu obvezna voditi kontrolne bloke in tudi ni obvezna take bloke shranjevati, ker mora po členu 33. trgovskega zakona trgovci hraniti le knjige, inventure in bilance, došla pisma in prepise odposlanih pisem 10 let. Ni tedaj nobenega tehtnega razloga za to, da bi se ne moglo verjeti trditvi stranke, da je računske bloke iz leta 1919 v I. 1921 ob priliki selitve trgovske pisarne uničila oziroma izgubila, ker se je knjižni vplog izvršil šele toliko pozneje, to je leta 1922. Inventura in bilanca se ne nanašata na promet, temveč se more posneti iz prve samo stanje premoženja, iz bilance pa k večjemu izprememba v premoženju oziroma bilančni premoženjski uspeh event. dohodek. Zahteva predložitve teh računskih spisov prekorači tedaj mero, ki je dana po dokazni snovi, to je po visokosti prometa. Istotako se ne more trditi, da bi bil za ugotovi-

tev blagovnega bruto-prometa neobhodno potreben vpogled v skladiščno knjigo in knjigo o došlih računih, ker prva teh knjig ne izkazuje direktno prometa, nego splošno pregibanje blagovnega materiala, to je prirastek in odpadek v blagu, druga knjiga pa ali prepise ali originale došlih računov. Tudi v tem oziru je tedaj bila oblastvena zahteva odveč, in je prekoračila po dokazni snovi določeno potrebo. Ne da se sicer dvomiti, da bi bile vse te knjige več ali manj potrebne, če bi bila dokazna snov, kakor napačno predpostavlja toženo oblastvo, čisti dobiček, kar pa ni, ker je šlo glasom strankine ponudbe edinole za visokost prometa. Odločilno je pa glede obsega dokazne snovi pri ponujenem vplogu vsebina strankine ponudbe, ker mora ista glasom že omenjenega zakonskega predpisa dejstvo, ki ga hoče dokazati, izrečno navesti. Pri zaukaznem vplogu pa določi naravno dokazno snov vpogled zaukazajoče oblastvo. Sploh pa je postal izvršeni dokaz z vpogledom v knjige problematičen v momentu, ko se je postavila prizivna inštanca na popolnoma drugo dejansko in pravno podlago s tem, da se ni ozirala, kakor sama trdi v odgovoru na tožbo, nikakor več na promet kot eden činitelj za ugotovitev čistega dohodka od strani oblastva I. stopnje, nego, da je čisti dohodek ocenila v zmislu § 222. zakona o osebnih davkih po lastnem preudarku. To je seveda bistveno drugi stvarni kakor pravni položaj. Kakor je razvidno iz prejnavedenega, se je čisti dohodek od strani I. odmerne stopnje izračunal na ta način, da se je vzel od surovega prometa izvesten povprečni odstotek. Celo priredbeno postopanje od napovedi do plačilnega naloga sloni na tej predpostavki. Pomisleki se opirajo zgolj na to, da sta promet kakor zaslužni odstotek in radi tega čisti dohodek preizkusno napovedani. Vpogled v knjige se je izvršil v svrhu ugotovitve prometa. Prizivna komisija je pa zavrgla to odmerno podlago in je izračunala čisti dobiček v skladu z določili § 165. zakona o osebnih davkih, ki določuje, da se ugotovi čisti dohodek na ta način, da se od dohodkov odšteje vse odbitke, v slučaju redno vodenih poslovnih knjig, z vpštevanjem predpisov §§ 159. do 162. po načelih, kakor so predpisane za inventuro in bilanco po trgovskih zakonih in kakor odgovarjajo običaju pravilnega trgovca. Če pa prizivna komisija izvrši odmero, k čemur je po § 222. upravičena, samostojno, pa različno od načina ocenitve po odmerni oblasti I. stopnje na podlagi drugega dejstvenega stanja, kakor je to storila I. inštanca, mora predvsem preizkusiti, če je ta novi dejanski stanj zadostno krit s kakim § 210. odgovarjajočim pomislekom. Tega se v predmetnem slučaju ne more trditi, ker sloni pomislek, posebno pa točka 5. pomisleka, ki se je izdal v priredbenem postopanju, zgolj na predpostavki, da je promet preizkusno izkazan in da je tudi čisti dobiček s 7% oziroma 18% preizkusno napovedan. Ker pa pri ocenitvi prizivne komisije promet na sebi ni igral nobene (neposredne) vloge več, je smatrati bistvenim pomanjkljivostim v postopanju, da se ni priobčilo stranki novega dejanskega stanja in njej dalo na ta način priložnosti, da zavzame ob novi odmerni podlagi prizivne komisije svoje stališče.

(Dalej sledi.)

Trgovina.

Ukinitve izvoznih in uvoznih prepovedi. — Z dnem 13. oktobra t. l. je francoska vlada ukinila uvozno prepoved za govejo živino in hkratu zopet dovolila izvoz krompirja.

Olivno olje. Staro olivno olje v južni Dalmaciji je skoro že vse razprodano. Prodaja se po 21 Din. Nov pridelek dohaja na trg le v manjših množinah in se ponuja po 14—15 Din. Domneva se, da bo letošnja letina olivnega olja popolnoma povoljna.

Bolgarska trgovska bilanca. — Bolgarska je v prvih šestih mesecih t. l. uvozila za 2725 (lansko leto 5488), izvozila pa za 2051 (1795) milijonov levov blaga. Na uvozu (in izvozu) so udele-

žene: Avstrija s 300 (267), Češkoslovaška s 155 (65), Ogrska s 50 (—) in naša država s 23 (6) milijoni levov.

Prodaja lesa. — Pri šumski upravi v Srednjem pri Sarajevu se bo prodalo dne 22. novembra t. l. potom javne dražbe okoli 350 m³ bukovih drv (na panju) in okoli 1000 m³ poškodovanega lesa na panju. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Prodaja starega materiala. — Direkcija državnih železnic v Ljubljani bo prodala dne 20. novembra t. l. na javni dražbi razni star material, ki se nahaja deloma v skladišču v Graljah, deloma v skladišču kor. kol. v Mariboru. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni Trgovske in obrt. zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Trgovski dogovor Švice z Bolgarijo. Švica je sklenila začasen trgovski dogovor z Bolgarijo, ki je stopil v veljavo dne 2. avgusta t. l. Po tem dogovoru si obe državi v medsebojnem prometu priznavati najvišje ugodnosti. Izvzete so le uvozne omejitve in prepovedi, glede katerih sta si pridržala oba dela proste roke. Dogovor je mogoče vsak čas odpovedati na tri mesece.

Obrt.

Sklepi banatskih obrtnikov. — Dne 19. t. m. se je vršila v Vršacu konferenca banatskih obrtnikov, ki se je bavila z aktualnimi obrtniškinimi vprašanji. Predvsem so obrtniki zahtevali, da se čimprej predloži narodni skupščini osnutek izenačenja obrtnega reda in vse ukrene, da se na podlagi posebnega zakona čimprej ustanovi privilegirana obrtniška banka in osnuje v Banatu obrtniške pridobitne zadruge, ki bi potom svoje zveze mogle dobivati kredite od Narodne banke. Konferenca se je bavila tudi s preureditvijo zbornic in se izrekla za sedanje mešane zbornice (kakor so urejene v Vojvodini, Hrvaški, Sloveniji, Bosni in Dalmaciji) z avtonomnimi sekcijami (za trgovino, industrijo in obrt).

Denarstvo.

Kontrola nad denarnimi zavodi. — Kakor poroča dunajska »Börse« iz Beograda, je finančno ministrstvo na številne pritožbe gospodarskih krogov nad trdimi pogoji bank razposlalo zbornicam vprašalne pole, v katerih naj navedejo imena bank svojega področja in pogoje, pod katerimi poslujejo s svojimi komitenti. Ministrstvo si želi ustvariti jasno sliko dejanskega položaja in v posebno očitnih primerih izrabljanja komitentov naročiti Narodni banki, da z dotičnimi zavodi recipročno postopa in jim dela težave pri dovoljevanju kreditov.

Uradni kurzi za november. Za mesec november so določeni sledeči uradni kurzi: napoleonor 265, turška lira 300, angleški funt 310, dolar 69, 100 francoskih frankov 360, 100 švicarskih frankov 1327, 100 italijanskih lir 300, 100 belgijskih frankov 332, 100 holandskih guldinarjev 2700, 100 češkoslovaških kron 206, milijon avstrijskih kron 974, milijon madžarskih kron 903, 100 rumunskih lejev 39, 100 bolgarskih levov 49, 100 danskih kron 1195, 100 švedskih kron 1832, 100 norveških kron 985, 100 španskih pezet 932, zlata marka 16.40, poljski zlat 13.50 dinarjev.

Agencije Narodne banke. — Na svoji zadnji seji se je odbor Narodne banke bavil z ustanovitvijo agencij. Narodna banka osnuje na podlagi čl. 3. zakona o Narodni banki svoje agencije v vseh trgovskih in industrijskih centrih, v katerih nima podružnic. Pravilnik o osnovanju teh agencij je že sestavljen in odobren. Posli agencije se bodo poverovali onemu v dotičnem kraju že obstoječemu denarnemu zavodu. Agencija bo posredovala v gospodarskih poslih, sprejemala denar od komitentov za račun Narodne banke in ga izplačevala po njenem naročilu in sprejemala pokvarjene novčanice in njihove dele v zameno. Dalje bo dajala informacije o vseh firmah svojega področja, kadar jih bo Narodna banka za to naprosila. Vršila bo po dogovoru pa tudi posle. Agencije se bodo po svojem delokrogu delile v dva razreda. Denarni zavodi, ki bodo poslovali kot agencije, ne bodo smeli pobirati za poslovanje posebne provizije, ampak jim bo dejanske stroške povračevala Narodna banka sama.

Italijansko-ruska banka v Rimu. V Rimu se je pred kratkim ustanovila italijansko-ruska banka (Banca Italo-Russa), ki ima namen pospeševati trgovske stike med Italijo in Rusijo. Delniška glavica te banke znaša dva in pol milijona lir.

Češkoslovaški zlatniki. Uprava zlatega rudnika v Roudni je dala v Kremnici kovati cekine iz lastnega zlata. Cekine prodajajo denarni zavodi po 90 čeških kron.

Znižanje bančnih stroškov v Avstriji. — S 1. novembrom t. l. se bančni stroški v Avstriji nastopno znižajo: predložna provizija (Vorlageprovision) se zniža za 2%, manipulacijska pristojbina se zaračuna samo enkrat in pobiranje provizije za pripravo kredita odpade.

Avstrijski šilingi. — Vsled porasta cene za srebro je avstrijska vlada ukinita nadaljnjo kovanje srebrnih šilingov (= 10.000 pap. kron).

Važen sovjetski finančni načrt. — Sovjet ljudskih komisarjev je odobril načrt finančnega komisarja, da se odtegne iz prometa ves denar, ki ni krit z zlatom.

Turški proračun za l. 1925. Krediti, katere zahtevajo posamezni komisarijati (ministrstva), znašajo 200 milj. turških lir, dali se bodo pa reducirati na 160 milj. Državni dohodki so proračunjeni na 140 milijonov, tako da bi znašal proračunski primanjkljaj 20 milj. turških lir. Pri tem pa še ni upoštevana amortizacija turških javnih dolgov, katerih odplačilo uredi posebna mednarodna komisija, ki se sestane v Parizu. Največje kredite (35. milj.) zahteva ministrstvo za javna dela, ki namerava zgraditi med drugim železnico Angora Sivas in zvezo z Bagdadsko železnico. Proračun ministrstva trgovine znaša 30 milj., s katerimi hoče med drugim osnovati trgovske šole v Angori, v Adaliji in Eski-Sehiru ter postaviti posebne trgovske atašeje pri konzulatih v Marselju, Trstu, Hamburгу, Berlinu, Dunaju, Bukarešti, Odesi, Sofiji, Atenah, Aleksandriji in New Yorku.

Carina.

Železniško-carinski postopek. — Železniška carinska posredništva se s 1. novembrom t. l. definitivno ukinejo. Carinjenje pošiljk bodo obavljali od strani pošiljatelja določeni špediterji. Zato je potrebno, da se na tovarnem listu glede carinjenja napiše posebna dispozicija, in sicer na sledeči način: Ocarinjenje obavi špedicijska tvrdka N. N. v Ljubljani ali v Mariboru, ali pa na drugi carinski postaji.

Zvišanje carine na hmelj v Nemčiji. Kakor poroča zagrebški »Jugosl. Lloyd«, je prešla praška trgovska zbornica od neke izvozne tvrdke poročilo, da namerava Nemčija povišati carino za hmelj na 100 zlatih mark. Ta povišek bi onemogočil tako naš, kakor češkoslovaški izvoz hmelja v Nemčijo.

Davki in takse.

Priznavanje pravice za točenje pijač. Minister za finance je z razpisom z dne 23. avgusta t. l., št. 405, odredil sledeče: Finančna oblast mora osebam, katere zaposlijo, da se jim prizna pravica za točenje pijač, ako hkratu predložijo tudi potrdilo o osebni in krajevni pravici, takoj še isti dan izdati zaproseno dovoljenje za točenje pijač na drobno, čim od njih predhodno pobero začasno odmerjeno takso po tar. post. 62. taksne tarife. Pobrano takso zaračunajo finančna oblastva kot depozit, ki se definitivno proračuni šele, ko uvrsti komisija taksnega obvezanca v primerno takšno skupino. Ob priliki intimiranja tega razpisa podrejenim oblastvom je generalna direkcija posrednih davkov pripomnila, da so finančna oblastva dolžna izdajati pravico za točenje pijač takoj, ko se prosilec za gostilniško ali kavarniško pravico izkaže s krajevno in osebno pravico, odnosno ako zaprosi za pravico točiti pijače v odprtih ali zaprtih posodah za konzum v poslovnih prostorih (v okrepčevalnicah, vinarnah in žganjarnah, delikatesnih, slaščičarskih in ostalih njim sličnih obratih), že ako se izkaže edinole z osebno pravico.

Obdatenje inozemskih trgovskih potnikov na Švedskem. Na Švedskem plačujejo trgovski potniki iz inozemstva ob prestopu državne meje posebno takso, ki nadomešča direktne davke, katere plačujejo domači trgovski zastopniki.

Trgovska zbornica v Stockholmu je v zadnjem času stavila vladi predlog, da poviša dosedanje pristojbine za inozemske potnike, ki zastopajo samo eno firmo, na 200 kron mesečno, za vsako nadaljnjo firmo, katero potnik zastopa, pa na 50 kron mesečno ter da se prestopki predpisov o tej pristojbini kaznujejo s 300—1000 kronami. Vlada je ta predlog poslala v izjavo raznim gospodarskim korporacijam. Čim dobi od njih zahtevane izjave, bo eventualno izdelala primeren zakonski načrt, katerega bo predložila parlamentu, da o njem končnoveljavno odloča.

Promet.

Dovoljevanje posebnih voz za potovanja. Posamezne korporacije (društva itd.) povodom skupnih izletov pogosto prosijo, da se udeležnikom odkažejo posebni železniški vozovi. Da se reševanje takih prošenj pospeši, je prometno ministrstvo pooblastilo železniške direkcije, da jih rešujejo v lastnem delokrogu.

Popravilo vagonov. Te dni je pričela posebna komisija prometnega ministrstva čistiti progo Dalj—Vinkovci nepotrebnega balasta, katerega so ji v času najhujšega pomanjkanja delali na tej progi nakopičeni pokvarjeni vagoni. Komisija jih po vrsti pošilja v razne tovarne vagonov, da se popravijo.

Blagovni promet med zasedenim in nezasedenim delom Nemčije. Blagovni promet med zasedenim in nezasedenim delom Nemčije ni od 9. septembra 1924 vezan na dovoljenje uvoza ali izvoza in se ne pobira ob prekoračenju meje med obema deloma nikakih pristojbin ali davščin.

Izvoz in uvoz.

Izvoz mleka iz Slovenije. Iz Slovenije se dnevno izvažata nad 40.000 litrov mleka. Izvoz je ogrožen, ker se vsled dvigovanja našega dinarja dosegajo v Avstriji, kamor se izvažata pretežna večina

mleka, skrajno neugodne cene. Veliko je temu kriva visoka železniška tarifa. Zadržna zveza v Ljubljani je zaradi tega v posebni spomenici naprosila prometno ministrstvo, da v interesu našega kmečkega prebivalstva, ki bi sicer ne moglo vnovčiti svojih mlečnih izdelkov, primerno zniža železniško tarifo za prevoz mleka.

Uvoz soli. Uprava državnih monopolov je sklenila s Poljsko državo pogodbo za dobavo 30.000 ton soli iz Poljske.

Turški izvoz in uvoz. Turčija v glavnem uvažata nastopne predmete: bombaž in bombažne izdelke iz Anglije, Italije in Češkoslovaške (28% celega uvoza), kolonijalno blago iz Amerike, Belgije in Holandske (15%), cerealijske iz Amerike, Bolgarije in Rumunije (14%), volno in volnene izdelke iz Anglije, Amerike in Nemčije (9%), kovine in kovinske izdelke iz Anglije, Amerike in Nemčije (6%), meso in ribe iz Bolgarije, Italije in Grške (5%), živino iz Bolgarije, Rumunije in naše kraljevine (4%), industrijska olja in masti iz Italije, Anglije in Amerike (4%), papir in papirnat izdelke iz Nemčije, Avstrije in Francije (4%), obdelane kože in krzno iz Anglije, Francije in Italije (3%). Glavni predmeti, katere Turčija izvažata, so: tobak, suhe fige in suho grozdje, bombaž, volna, kože, opium in preproge. Turška trgovska bilanca je bila v zadnjih štirih letih vsako leto pasivna za približno 175 milijonov turških lir.

Trgovski register.

Vpisala se je nastopna firma: 808. Sedež: Glince pri Ljubljani. Besedilo firme: »Adria« trgovska družba, Urbanc & Co.

Izbrisali sta se nastopni firmi: 822. Sedež: Maribor. Besedilo firme: »Globe«, trgovina s konzervami, družba z o. z. 823. Sedež: podružnice: Maribor. Besedilo firme: Jugoslovanski Lloyd d. d. v Beogradu.



Zlatorog
terpentinovo
milo,
ponujajte svojim odjemalcem in bodite prepričani, da jih bodele dobro postregli!

Razno.

Štajersko sadje prvovrstno. Njegovo Vel. kralj Aleksander je odredil, da bo dobavljal posestnik Srečko Kranjc iz Slovenskih goric sadje za kraljevsko rodbino. Vsled tega je prišlo tudi več trgovcev iz Bačke in Banata, kakor tudi iz Beograda v Slovenske gorice, da nakupijo izvrstnega sadja, kar je prava sreča za ta kraj, ker drugače ne bi vedeli, kam s tolikim sadjem, kakor ga imajo baš letos. Jabolka so izvrstna in res prvovrstna.

Vabilo na III. izredni občni zbor Ljubljanske borze za blago in vrednote. Ker se izredni občni zbor, sklican na dan 25. t. m., vsled nezadostnega števila udeležencev ni mogel vršiti, sklicuje borzni svet istega ponovno po § 39., sedmem odstavku, borznih pravil na dan 31. oktobra 1924 ob petnajstih v borzne prestore v Ljubljani, Kongresni trg 9, I. nadst. (Filharmonija), ki bo sklepčen ne glede na število prisotnih članov. Dnevni red: 1. Volitev članov borznega sveta. 2. Volitev članov finančnega odbora. 3. Volitev članov borznega razsodišča. 4. Slučajnosti. — Ljubljanska borza za blago in vrednote, dne 25. oktobra 1924. — Predsednik: Dragotin Hribar s. r. Tajnik: Dr. M. Dobrila s. r.

Zanimanje beograjske javnosti za gospodarske razmere v Sloveniji. Beograjski »Trgovinski Glasnik« je v zadnjem času priobčil dva aktualna članka o gospodarskih razmerah v Sloveniji. V prvem članku pod naslovom »Lesna industrija in tarife« opisuje težaven položaj domače industrije napram inozemstvu v tarifnem oziru, v drugem članku pa se bavi z davčno preobremenitvijo, katero povzroča podjetjem, ki javno polagajo račune, posebna pridobitna z vsemi državnimi pribitki in avtonom-

nimi dokladami. Izvajanja v teh člankih se povsem krijejo z našim stališčem, katerega smo pred nedavnim zavzeli glede obeh predmetov v posebnih člankih.

Pogozdovanje. Ministrstvo za šume in rude je dovolilo kredit 110.000 Din za pogozdovanje najbližje okolice Skoplja in 50.000 Din za pogozdovanje vardarske soteske v bližini Veleša. Za pogozdovanje se bo porabljala akacija in češminje, ki najhitreje raste, da se čimprej pokrijejo goline. Istočasno je ministrstvo dovolilo kredit 6 milijonov dinarjev za pogozdovanje šibeniškega in drniškega okraja v Dalmaciji. Tu se namerava pričeti z delom najprej v okolici Krke in Visovca.

Rezultati kampanje sladkorne pese. Iz vseh svetovnih statistik je razvidno, da bode produkcija sladkorja letos mnogo večja od lanske, ker bo vsepovsod za sladkorno peso letina veliko ugodnejša. Češkoslovaška je imela letos nasajeno sladkorno peso na 299.645 ha ter bo pridelala okoli 13 milijonov met. stotov sladkorja v vrednosti 2700 milijonov čsl. kron. Za izvoz bi ostalo približno 10 milijonov met. stotov v vrednosti 2 milijard čsl. kron. Za prevoz sladkorne pese se bo potrebovalo okoli 800.000 vagonov, katerih pa primanjkuje.

Pojemanje brezposelnosti na Češkoslovaškem. Po uradni statistiki je prejemale sredi meseca septembra t. l. na Češkoslovaškem 7700 oseb podporo za brezposelne in sicer 5900 moških z 8500 družinskimi člani, dočim je prejemale to podporo sredi meseca avgusta še 9333 oseb.

Ureditve najemnin za stanovanja in poslovne prostore na Ogrskem. S 1. novembrom t. l. stopi na Ogrskem v veljavo nova uredba za določanje najemnin. Najemnina za stanovanje (poslovne

prostore) se po tej uredbi sestavlja nastopno: a) iz 15% (34%) temeljne najemnine, za katero se smatra najemnina dne 1. novembra 1917, b) iz 25% (25%) pribitka od plačljive najemnine za državne dajatve in c) iz 1—5% (1—4%) prispevka za javne obratne naprave.

Draginja na Ogrskem. Indeksna številka za preživljanje na Ogrskem se je v prvi polovici meseca oktobra t. l. znižala od 21.299 na 20.981, to je za 1 1/4%. Znižanje je povzročilo pocenitev mleka, riža, kakava in sladkorja.

Indeksne številke na Angleškem. Indeksna številka za veletrgovino (meseca julija 1914: 100) se je tekom meseca septembra t. l. dvignila od 180.4 na 184.4. Najbolj so se podražila živila in sicer od 163 na 173. Istotako se je dvignila tudi indeksna številka za prodajo na drobno od 172 na 176. Zvišanje je povzročila podražitev živil od 166 na 172.

Francoska aprovizacija. Francoski ministrski svet je pred kratkim sklenil, da ustanovi poseben urad za preskrbo države z žitom in moko.

TRBOVELJSKI PREMOG, DRVA, KOKS, ANGLEŠKI PREMOG, ŠLEZIJSKE BRIKETE dobavlja „ILIRIJA“, Ljubljana KRALJA PETRA TRG 8. Telef. 220. Plačilo tudi na obroke!

Ljubljanska borza.

Dne 27. oktobra 1924.

Blago: Tramiči 3/3, 3/4, 4/4—4/5, 5/6, 5/7, zdravo moko. blago, fco meja den. 405; deske škorete paral. 13 mm, 600 kosov 30 cm šir., 600 kosov 32 cm šir., 600 kosov 33 cm šir., 600 kosov 36 cm šir., fco meja den. 820, bl. 900; remeljni 7/7, 8/8, I. in II., fco meja den. 700, bl. 710; brusni les po lesnih uzancih Ljubljanske borze, fco naklad. post., 6 vag., den. 220, bl. 230, zaklj. 220; bukova drva, 1 m dolž., napolsuhe, fco nakladalna postaja bl. 25; oglje Ia, vilano, fco meja den. 114, bl. 118.

Žito in poljski pridelki: Pšenica domača, fco Ljubljana den. 385; pšenica bačka, par. Ljubljana bl. 345; koroza bačka, par. Ljubljana bl. 335; koroza nova fco Ljubljana bl. 220; oves bački, par. Ljubljana, blago 325; laneno seme, par. Ljubljana den. 680; pšenična moka bačka, št. 0 bas., fco Ljubljana bl. 620; krompir, beli, fco Jesenice bl. 120. Fižol ribničan, očiščen, b/n, fco Postojna trans. bl. 580; fižol ribničan, orig., fco Ljubljana den. 440; fižol prepeličar, orig., fco Ljubljana den. 440; fižol mandolon, orig., fco Ljubljana den. 350; fižol ruja, orig., fco Ljubljana den. 400; orehi belo sušeni, brez koščakov, b/n, fco nakladalna postaja, den. 625; jabolka za prešanje, fco nakladalna postaja den. 85.

Vrednote: 7% invest. posojilo iz leta 1921 bl. 61.50; Lot. 2 1/2% drž. renta za vojno škodo bl. 112.25; Celj. pos. d. d. den. 210; Ljublj. kred. banka den. 215, bl. 217.50, zaklj. 217.50; Merk. banka, Kočevje den. 125, bl. 128; Prva hrv. šted. den. 914; Slav. banka d. d., Zagreb bl. 100; Str. tov. in liv. den. 130, bl. 150; Trb. prem. dr. bl. 450; Zdr. pap. Vevče bl. 120; »Split« anon. dr. za cement Portland, Split den. 1480, bl. 1500; 4 1/2% zast. listi Kranj. dež. banke bl. 17.50; 4 1/2% kom. zadolžnice Kranj. dež. banke bl. 89.



Književnost.

B. Skaličky: Kletarstvo. Splošna knjižnica (znanstvena in strokovna zbirka) št. IV. Založila Zvezna tiskarna in knjigarna v Ljubljani. 8°, strani 192+VIII s 85 ilustracijami. Cena broš. Din 60.— vezana Din 72.—. — Prepotrebna knjiga »Kletarstvo«, že dolgo in težko pričakovana, je pravkar izšla kot IV. zvezek znanstvene in strokovne zbirke Splošne knjižnice. Knjiga ima za avtorja znanega in izkušenega strokovnjaka, ravnatelja drž. kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu, g. Bohuslava Skaličkyja, ki

je v tem svojem spisu zbral v kolikor mogoče kratkih, a vzorno-jasnih obrisih, rezultate najnovejših strokovno-znanstvenih raziskavanj in svojih dolgoletnih dejanskih izkušenj kot praktičen strokovnjak in strokovni učitelj. Avtor podaja v tem delu vse v kletarsko stroko spadajoče pojave, začenši od trgatve, preko kipeja, zorenja in šolenja vina, tja do uporabe vinskih ostankov in odpadkov in do pripravljanja buteljskih, specialnih vin. Vsporedno obravnava knjiga med drugim tudi ureditev in opremo vinskih kleti, razpravlja nadalje o vinskih sestavinah, njih lastnostih in njih določitvi ter o vinskih napakah in boleznih. Kot dodatek sledi slednjič še sestavek o vinarskih zadrugah. Vse te razprave spremlja nazorno 85 lepih in jasnih ilustracij, med katerimi so poleg slik raznega kletarskega orodja in kletarskih naprav nahaja tudi nekaj tehničnih načrtov za zgradnjo vinskih hramov različnih dimenzij. — Knjiga stane v bogati opremi in elegantni, solidni vezavi 72 Din (broširana 60 Din). Knjiga se dobiva pri založnici Zvezni knjigarni v Ljubljani.

Tržna poročila.

Mesni trg. Cene živine, telet in prašičev dne 25. okt. t. l. v Ljubljani: voli

prvovrstni izjemno za kilogr. žive teže Din 13.50—14; voli rejeni Din 13—13.25; voli za vprego Din 12.50—12.75; biki debeli težki Din 13—14; biki lažji rejeni Din 10—11; krave rejene Din 9.75 do 10.25; krave klobasarije Din 7—8; teleta težja debela Din 17—17.50; teleta lažja rejena Din 15.50—16.75; teleta zaklana Din 22—22.50; prašiči peršutarji 15.50 do 16.50; prašiči debeli Din 17—18; prašiči zaklani po kakovosti Din 20 do 21.50; koštruni in ovce debele Din 8 do 9. Cene se zadnji teden niso spremenile in je ostalo večinoma pri starih cenah. Tudi za bodoče ni pričakovati posebnih sprememb, ker so se cene nekako ustalile.

Mariborsko sejensko poročilo. Na svinjski sejem dne 24. oktobra t. l. se je prignalo 481 svinj in 2 kozi. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči, 5—6 tednov stari, komad 75—137.50 Din; 7—9 tednov 200—250; 3—4 mesece 300—450; 5—7 mesecev 700—750; 8—10 mesecev 875—1050; 1 leto 1500—1900; 1 kg žive teže 15—20; 1 kg mrtve teže 22.50 do 27.50 Din. Koze, komad 175—225 Din.

Cene na izvoznem trgu v Gorici: hrške 0.60—1.50 lir, jabolka 0.60—1 lire, fižol v stročju 0.70—1.10 lir, paradižniki 0.70—1.40 lir, krompir 40—50 cent, grozdje 1.40—2.20 lir, grah 2.60—2.80 lir za 1 kg.

Dobava, prodaja.

Prodaja hrastovih debel. Šumskogospodarstveni ured imovine občine križevske v Bjelovaru bo prodal dne 12. novembra t. l. na javni dražbi okoli 5000 hrastovih debel. (Št. 10.567.)

Dobave. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 3. novembra t. l. pri intendaturi Dravske diviz. oblasti v Ljubljani glede dobave 8600 kg petroleja. Dne 17. novembra t. l. pri Odelejni za mornarico v Zemunu glede dobave električnega materiala, kemikalij, orodja, šamota, bakrenih cevi, raznih kovin, materiala za mašenje, pil, čopičev, linoleja, stenja, smirkovega papirja in raznega drobnega materiala; pri ravnateljstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave Staufferovih mazalic. (Št. 10.697.)

Dobava perila za delavce. Direkcija državnega rudnika v Brezi (Bosna) sprejema do 5. novembra t. l. ponudbe glede dobave 200 komadov delavskih srajc in 100 komadov spodnjih hlač. (Št. 10.872.)

Dobave. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: dne 18. novembra pri Direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave raznega steklenega materiala (senčniki, cilindri in drugi deli svetiljk); pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave 6000 kg tovorne masti. — Dne 20. novembra t. l. pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave 10.000 kg bombažnih odpadkov za čiščenje lokomotiv; pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave gumijevega materiala. — (Št. 10.336.)

Dobave. Ravnateljstvo državnih železnic v Subotici sprejema do 3. novembra t. l. ponudbe glede dobave 300 kg mila za pranje perila. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: dne 6. novembra t. l. v pisarni štaba 40. pešpolka »Triglavskega« v Ljubljani glede dobave makaron, pšeničnega zdroba, ješprenjčka, fižola, riža, svinjske masti, jedilnega olja in kisa. — Dne 19. novembra t. l. pri ravnateljstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave železnih pragov, podložnih plošč itd. — Dne 22. novembra t. l. pri upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave 4000 komadov zabojev iz mehkega lesa; pri ravnateljstvu državnih železnic v Ljubljani glede dobave 29.000 kg repičnega gorilnega olja; pri ravnateljstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave obročev za kolesa itd. (Št. 10.843.)

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

Mestna hranilnica ljubljanska

(Gradska štedionica)

v Ljubljani.

STANJE VLOŽENEGA DENARJA preko 90 milijonov dinarjev ali 360 milijonov kron.

SPREJEMA VLOGE na hranilne knjižice in tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju.

ZLASTI PLACUJE za vloge proti dogovorjeni odpovedi v tekočem računu najvišje mogoče obresti.

JAMSTVO za vse vloge in obresti, tudi tekočega računa, je večje kakor kjerkoli drugod, ker jamči za nje poleg lastnega hranilničnega premoženja še

mesto Ljubljana

z vsem premoženjem in davčno močjo. Ravno radi tega nalagajo pri njej tudi sodišča denar mladoletnih, župni uradi cerkveni in občine občinski denar.

Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihranke največ v naši hranilnici, ker je

denar popolnoma varen

Mednarodni I. Bonča transporti

LJUBLJANA, BEOGRAD, MARIBOR
Selenburgova 7/II. Obiličev Venac 12. Aleksandrova 44.

Vrši carinsko posredovanje in vse špedicijske posle. Prekrbuje dovoljenja za carine prosti uvoz industrijskega materiala. Prevzema transporte za tuzemstvo in za vse ostale države po fiksnih cenah.

Ker so s 1. novembrom ukinjene železniške carinske agencije, se kot domače podjetje priporoča gg. trgovcem in industrijalcem s prošnjo, da se za vse carinske in špedicijske posle poslužujejo njegovega posredovanja. Poslovanje strogo strokovno in solidno.

Prvorazredni moderni brzo-pisalni stroj

STOEWER - RECORD

Vrhunec finomehanike.

Zastopstvo:

Ludovik Baraga, Ljubljana, Selenburgova ul. 6/I.

Zaloga klavirjev

in pianinov najboljših tovarn Bösendorfer, Ehrbar, Czapska, Hözl, Schweighofer, Stiglitz i. t. d. — Tudi na obroke.

Jerica Hubad roj. Dolenc

LJUBLJANA, Hilšerjeva ulica štev. 5.

Priporočamo:

Jos. Petelin

LJUBLJANA,

Bv. Petra nasip 7.

Najboljši živalni stroji v vseh opremah Gritzer, Adler za redbinske in obrtne rabe, istotam igle, olje ter vse posamezne dele za vse sisteme. Na grob!

Veletrgovina
kolonijalne
in
špecerijske
robe

Ivan Jelačin

Ljubljana

Zaloga
sveže pražene
kave, mletih dišav
in rudninske vode

Točna in solidna postrazba
Zahtevajte cenik!



se dobi v vseh
špecerijskih
prodajalnah.

Pisarna: Ljubljana,
Gradišče 13.

TISKARNA „MERKUR“

Trg.-Ind. d. d.

LJUBLJANA

Simona Gregorčičeva ulica
št. 13

Tiska časopise, posetnice, knjižice, brošure, letake, cenike, pravila, lepake, vse trgovske in uradne tiskovine itd. v eni in v več barvah

Lastna knjigovoznica

Telefon št. 332

Račun pri pošt. ček. zavezu
št. 13.108

Naročajte
TRGOVSKI LIST!

Veležganjarna M. ROSNER & Co. nasl. VIKTOR MEDEN

v Ljubljani

izdeluje najboljše

likerje,

rum,

konjak,

slivovko,

brinovec,

tropinovec.

Kupuje sadje za žganjekuho.

Telefon interurban štev. 71.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ulica štev. 50 (v lastnem poslopu)

Brzjavke: Kredit Ljubljana

Telefon štev. 40, 457, 548

Obrestovanja vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predjmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v in iz tuzemstva, safe-depositi itd. i. t. d.